

Konstantin Txernenko, el dirigent mort

/ Arxiu

V. PARTAL

Gorbatxev, nou dirigent de la Unió Soviètica

La mort del líder soviètic era, també, una mort anunciada. Més enllà de les recents fotografies hieràtiques del llogater del Kremlin votant, la seua malaltia, les seues llargues temporades sense aparèixer en públic i els moviments subterranis entre les cúpules del poder soviètic, eren clars senyals de la fi imminent del substitut d'Andrópov.

En dues ocasions en els darrers anys, novembre de 1982 i febrer de 1984, s'ha pogut especular àmpliament amb els noms dels possibles successors dels recents morts presidents de l'Estat soviètic. En la primera, Kirilenko, Andrópov i Txernenko foren els candidats previsibles a la successió de Breznev. Txernenko havia estat el número dos indiscutible i, per això, la seua promoció al comandament de la Unió Soviètica semblà aleshores poc menys que assegurada.

No va ser així, però la mort, un any i mig després, d'Andrópov tornà a situar-lo en la llista de candidats. En aquesta ocasió tot semblava més favorable als candidats «joves», Mikail Gorbatxev i Grigori Rómanov. Sor-

prenentment, però, va ser Txernenko l'escollit, i aquell va ser un signe de que la lluita per la futura i real successió no estava encara suficientment escorada en l'una o en l'altra direcció.

Txernenko podia, així, haver representat un simple allargament del pont («successió sense trencaments») fou definida que havia representant Andrópov.

En realitat, amb Txernenko ha tornat a l'URSS un cert breznienisme, particularment en la intensificació d'esforços per augmentar la vigilància en el camp ideològic, revivint l'adhesió ciutadana cap als ideals que la Unió Soviètica diu representar. Però no sembla que la penetració d'aquest nou breznienisme —després de les tímides reformes d'Andrópov— haja penetrat suficientment

en l'aparell estatal per a comprometre la política futura dels seus successors.

I, entre altres raons, això ha passat a causa de les fortes tensions al buró polític del PCUS, reflex de la lluita ideològica entre els qui s'han volgut anomenar —amb diverses gradacions— «moderns» i els «tradicionalistes». Si Txernenko s'alineava clarament amb aquests darrers, els seus joves successors semblen més sensibles (encara que amb moltes diferències) als primers.

Durant els primers mesos de l'època Txernenko, semblava bastant clar que el seu substitut indiscutit era Mikail Gorbatxev, i quan a l'octubre passat aquest començà a abandonar les seues responsabilitats al front de la planificació agrícola de la Unió per a passar a faenes més

àmplies, desplaçament que coincidí amb els primers símptomes de la malaltia de Txernenko, s'especulà més obertament que mai amb la promoció de Gorbatxev a les màximes responsabilitats del país dels soviets.

Només un mes després, aquestes impressions quedaren, com a mínim, rectificades per una aparent marginació de Gorbatxev (retratada per la seua no-participació com a orador en la sessió plenària del Comitè Central de final d'octubre i les crítiques al seu immediat inferior Valentin Mesiats) i un auge impetuós de Grigori Rómanov, considerat com un dur, ex-cap del partit a Leningrad i aliat del també inesperadament ressorgit mariscal Ógakov.

Grigori Rómanov, de 61 anys d'edat, semblava, doncs, el més directe contrincant de Mikail Gorbatxev, de 53, en la línia d'eixida de la correguda pel poder a l'URSS.

Però una rapidíssima i inusual declaració oficial soviètica desvetlà els dubtes a penes unes hores després de l'anunci oficial —prop del migdia del passat dilluns— de la mort de Txernenko: el seu successor era Mikail Gorbatxev.

Representant d'un cert oberturisme dins l'aparell soviètic, Gorbatxev, que va ser el protegit de l'anterior cap d'estat Iuri Andrópov, està evidentment en condicions d'escometre —si més no per la seua edat— les reformes de la política soviètica que aquesta reclama de fa temps. Això si les lluites pel poder no es manifesten de nou. Extrem, en principi, improbable, després de la celeritat amb què Gorbatxev ha estat nomenat secretari general del Partit Comunista de la Unió Soviètica.